

9.38x29	1	עמוד 3	ישראל היום! - כותרת	04/12/2019	71039575-7
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

פרופ' בועז סנג'רו

להיטות יתר בפרקליטות

מערכת אכיפת החוק הפלילי היא חשובה ועלינו לשמור עליה. הן במשטרה והן בפרקליטות ישנם אנשי מקצוע רבים העושים מלאכתם נאמנה. לא מתקבל על הדעת שישבו שם וטיכסו עצה כיצד להפיל ראש ממשלה מכהן. לא מדובר ב"הפיכה שלטונית".

המשטרה והפרקליטות הם גופים חשובים מאוד ובעלי כוח רב, ולכן יש לכבדם – אך גם לבקדם. חוששני שבחקירות ראש הממשלה פעלו חוקרי המשטרה וכנראה גם הפרקליטים שליוו את החקירות בלהיטות יתר, שהגיעה לחוסר פרופורציה. אם נתחיל דווקא מהסוף – העובדה שלכתב האישום צורפה עתה רשימה של 333 ערי תביעה מלמדת על השקעת משאבים מופרזת. משאבים עצומים כאלה ניתן היה להשקיע באכיפה אפקטיבית יותר של החוק מפני עבירות הפוגעות באזרחים, ובמיוחד עבירות אלימות.

אם יש למערכת עודפי כספים, רצוי להעבירם לתקציב החינוך. גיוס 333 העדים עלה ודאי מיליונים. שמיעתם בבית המשפט תעלה מיליונים רבים נוספים ותצריך שנים. בדרך, הרשתה לעצמה המשטרה חקירות מאסיביות ואגרסיביות, שלפי הפרסומים כללו גם מניעת שינה, מניעת טיפול רפואי, השפלת נחקרים, לחץ על נחקר להחליף סנגור שאינו נוח לרשויות, חילוט מופרז של רכוש של חשודים – גם ללא צו שיפוטי, ואפילו חקירה של אישה שכלל לא קשורה לחקירי רה – רק כדי לאיים על הנחקר. למיטב הבנתי המקצועית, הגיעו בכך החוקרים לעבירה הפלילית "סחיטה באיומים". בנוסף, היו גם הדלפות רבות לתקשורת שגם הן מחזקות את הרושם של להיטות יתר. לבסוף, על כתב האישום חתום לא רק היועמ"ש אלא חתומים אף חמישה בעלי תפקידים בכירים בפרקליטות, והצירוף המשפיל "הנאשם נתניהו" מר פיע בו לא פחות מ־531 פעמים.

תומכי זכויות החשודים נעלמו לפתע

כיצד ניתן להסביר התנהלות כזו? המצע שעליו היא מונחת הוא תת־תרבות שעליה אני מתריע שנים, של חוסר שמירה מספקת על זכויות חשודים, נחקרים ונאשמים. אין הבנה מספקת של חשיבותן לכולנו (ולא רק ל"הם" – ל"רעים"), כדי לקיים זכויות אדם. אין ביקורת מספקת על חקירות המשטרה ואין ביקורת מספקת על הפרקליטות.

ניסיון לשיפור המצב שנעשה על ידי השופטת בדימוס הילה גרסטל, זכה לסיכול ממוקד. מהדלפות לתקשורת של קטעי חקירות אף עולה כי לחוקרי יחידת "להב 433" יש אתוס של מעין סיירת מובחרת. הם משווים עצמם לשב"כ (ההשוואה מתועדת) ומרשים לעצמם שיטות חקירה אגרסיביות ואיומים על נחקרים בהפעלת שיטות שכאלה. נראה כי במקום להקצות את משאבי החקירה באופן פרופורציונלי לחומי רת העבירות ולסכנתן, רואים במשטרה ובפרקליטות את חקירת ראש הממשלה כספינת דגל שבאמצעותה ניתן להפגין אכיפת חוק ללא מורא. לצערי, גם אנשים שבדרך כלל נוטים לצאת נגד רמיסת זכויות חשודים ונאשמים, בחרו הפעם להתעלם ממנה נוכח הקשרה הפוליטי. אלא שעל זכויות האדם חייבים להגן בעיוורון צבעים פוליטיים.

צילום: גדעון מקוביץ'

מטה יחידת להב 433